

Protocol

Vervangen van een Gastrostomiekatheter

Let op!

Dit is een Voorbehouden Handeling

De handeling mag alleen worden verricht door een bevoegd persoon en in opdracht van een arts.

Doel

Het tot stand brengen van een kunstmatige verbinding met de maag, via een directe verbinding (stoma) tussen buikwand en maag, om een cliënt vocht of voeding toe te dienen.

Algemene opmerkingen

- De keuze van de sonde is afhankelijk van de te verwachten gebruiksduur, leeftijd/lichaamsbouw van de cliënt en de te gebruiken voeding en medicatie.
- Naast het verschil in materiaal zijn er verschillen in dikte van de sonde. De dikte wordt aangegeven in charrière (ch) en is afhankelijk van de grootte van de stoma.
- Het is van belang de dikst mogelijke katheter te gebruiken omdat een te dunne katheter de kans op samenvallen van de stoma vergroot en / of op lekkage langs de katheter. Een te dikke katheter veroorzaakt irritatie aan de stomaranden.
- De benodigde charrière is tevens afhankelijk van de soort voeding en de medicatie die er door gegeven moet worden.
- Ook het al of niet gebruiken van een voedingspomp is van invloed op de keuze.
- Over het algemeen wordt aangeraden een charrière no. 18 te gebruiken.
- Silkoltex-katheters worden ééns per 6 à 12 weken vervangen; siliconen katheters worden alleen bij lekkage vervangen.
- Omdat een gastrostomie na verwijdering van een katheter zich spoedig sluit is het van belang dat, bij voorkeur binnen een half uur, een nieuwe katheter wordt geplaatst indien het de bedoeling is dat de gastrostomie blijft gehandhaafd.
- Noteer welke soort en maat sonde is gebruikt zodra de cliënt thuis komt.

Benodigdheden

- Dienblad
- De juiste sonde (in principe dezelfde soort en maat - raadpleeg hiervoor het zorgdossier. Zie ook algemene opmerkingen)
- Bakje water
- 10 ml spuit (zo nodig 2)
- Tissues
- Pleisters
- Schaar
- Bekkentje
- Afsluitdopje, klemmetje of kocher

Voorbereiding

- Doe sieraden af
- Handen wassen
- Zorg voor privacy
- Vertel de cliënt het doel van de handeling; wat er gaat gebeuren, of indien deze dit niet kan begrijpen: noem de naam van de cliënt en vertel dat er iets gaat gebeuren.
- Leg alle benodigdheden binnen handbereik op een dienblad.

Werkwijze

- Laat de cliënt een comfortabele houding aannemen (liggen of zitten) of breng zelf de cliënt in de gewenste houding.
- Verwijder zo nodig eerst de oude katheter door met een spuit water uit het ballonnetje op te zuigen en vervolgens de katheter naar buiten te trekken.
 - Tijdens dit naar buiten trekken wordt de buikwand gesteund met de andere hand. Als het op deze wijze niet lukt de katheter te verwijderen dient de arts te worden ingeschakeld.
- Trek met de 10 ml spuit 10 ml water op en leg deze klaar op het blad.
- Haal de nieuwe katheter uit de verpakking.
- Breng wat glijmiddel (mee verpakt) aan op de kathetertip.
- Voer de katheter door het stoma tot ± 7 cm.
- Spuit de juiste hoeveelheid water in het ballonnetje.
 - Op de katheter staat aangegeven hoeveel vocht de ballon kan bevatten.
 - Bij te weinig vulling bestaat het risico dat de katheter spontaan uit het stoma glijdt.
 - Bij te grote vulling bestaat de kans dat de peristaltiek van de maag vat krijgt op de ballon, waardoor de katheter in de dunne darm wordt gezogen. Dit is zeer onaangenaam voor de cliënt.
- Sluit de sonde af met een dopje/stopje.
- Maak de huid rondom de stoma schoon.
- Breng zo nodig een splitgaasje rond het stoma aan.
 - Gebruik hiervoor geen zelf ingeknipte gazen omdat de losse vezels die hierdoor ontstaan irritatie in de stoma kunnen veroorzaken.
- Vertel de cliënt dat je klaar bent.
- Ruim de gebruikte materialen op.
- Handen wassen.
- Noteer in het dossier (of ander afgesproken plaats) dat de handeling is verricht.

Complicaties

- Dicht granuleren van de stoma bij verwijdering van katheter gedurende langere tijd.
- Irritatie van huid rond de stoma.

Complicaties moeten altijd in het zorgdossier worden opgeschreven en aan de arts te worden gemeld.

Mag zelfstandig verricht worden door

Verpleegkundige is bevoegd
Andere zorgverleners als men beschikt over een bekwaamheidsverklaring (afhankelijk van instellingsbeleid)

Let op:

Het is de bedoeling met dit protocol een bijdrage te leveren aan een goede, verantwoorde en doelmatige zorg- en dienstverlening. Het protocol kan zo nodig worden aangepast aan de individuele wensen van de cliënt, echter alleen in opdracht van of met instemming van een arts.

Bij twijfel ten aanzien van de uitvoering van dit protocol raadpleegt men de direct leidinggevende.

In situaties waarin dit protocol niet voorziet, overlegt men met de opdrachtgever en/of de direct leidinggevende.

Afwijken van dit protocol kan soms noodzakelijk zijn, doch men zal afwijken van dit protocol te allen tijde moeten kunnen motiveren. Dit protocol, hoewel richtinggevend, is slechts een hulpmiddel en kan en mag nimmer de plaats innemen van het eigen denken en handelen van de zorgverlener / ondersteuner.

De zorgverlener / ondersteuner kent en neemt bij het hanteren van dit protocol zijn of haar eigen verantwoordelijkheid.

Dit protocol is niet bestemd voor particulier gebruik.

Auteur: D.Slagter, verpleegkundige

Publicatiedatum: 1 mei 2001

Laatste herziening: 07-03-2011

Disclaimer: De auteur draagt geen enkele verantwoordelijkheid ten aanzien van het gebruik van dit protocol. Raadpleeg zo nodig de arts.